

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

ПОПУЛЯЦІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ ОНКОПАТОЛОГІЇ ЖІНОЧОЇ РЕПРОДУКТИВНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Момот В.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Злоякісні новоутворення жіночої репродуктивної сфери, як рак шийки матки, молочної залози, тіла матки та яєчників є провідними причинами онкологічної захворюваності та смертності серед жінок в Україні. Загальна кількість онкологічних пацієнтів внесених до бази даних Національного канцер-реєстру України (НКРУ), станом на початок 2025 року перевищує 5 151 000 осіб, з них понад 1 113 300 підлягають активному спостереженню. У 2024 році було зареєстровано близько 111 140 нових випадків злоякісних новоутворень усіх локалізацій. Сучасна епідеміологічна ситуація погіршується динамічним зростанням кількості нових випадків (до 16,3% за окремими нозологіями) та незадовільними показниками своєчасної діагностики в регіональному розрізі. Ці дані первинно обумовлюють медико-соціальну значущість проблеми. В дослідженні також врахований вплив воєнного конфлікту, що суттєво змінив умови і повноту онкологічної реєстрації у ряді регіонів країни, підвищує актуальність популяційного аналізу для підтримки релевантної картини та прогнозів захворювання.

Мета: провести дослідження популяційного аналізу структури і динаміки онкопатології жіночої репродуктивної сфери в Україні на основі даних НКРУ на початку 2025 року. Виявити та охарактеризувати регіональні особливості онкологічного навантаження серед жіночого населення.

Матеріали та методи. Матеріалом дослідження слугують дані НКРУ, що охоплює 26 областей та м. Київ. Повні дані що стосуються захворюваності в цілому по Україні доступні з 2000 року; в окремих регіонах з більш ранніх часових точок (Житомирська - з 1986 р., Вінницька - з 1990 р.). У дослідженні також було враховано обмеження щодо якості реєстрації у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Херсонській областях, АР Крим та м. Севастополь.

Методи дослідження: порівняльний регіональний аналіз, описова епідеміологія, аналіз динамічних рядів, обчислення інтенсивних та екстенсивних показників; статистична обробка за критерієм Стюдента ($p < 0,05$).

Результати. Виражена нерівномірність регіонального розподілу нових онкологічних випадків чітко демонструється у 2024 році. Найвищу абсолютну кількість нових випадків зареєстровано у Дніпровській (10 640), м. Київ (9 900), Львівській (8 300) та Одеській (7 340) областях. Найбільша кількість хворих під активним наглядом виявлена у м. Київ (122 000), Харківській (96 900), Дніпропетровській (89 500) та Одеській (88 800) областях. Данні щодо найнижчих показників реєстрації нових випадків у 2024 році не можна вважати достовірними, бо внаслідок окупації Луганської та Донецької областей, зібрати і дослідити точну картину не має можливості. Щодо аналізу онкопатології жіночої репродуктивної сфери, стандартизовані показники захворюваності на злоякісні новоутворення жіночих статевих органів у різних регіонах відрізняються у 1,5–2,0 рази ($p < 0,05$), що відображає нерівномірність охоплення профілактичними оглядами і реальну епідеміологічну різницю. Можна вивести загальну тенденцію до зростання захворюваності на рак молочної залози та рак тіла матки при відносній стабілізації захворюваності на рак шийки матки на тлі впровадження скринінгових програм. Показники смертності від онкопатології репродуктивної сфери теж демонструють значну регіональну варіабельність, частково зумовлену відмінностями у рівні ранньої діагностики ($p < 0,05$).

Висновки. Онкопатологія жіночої репродуктивної сфери залишається актуальною проблемою охорони здоров'я в Україні. При аналітичному дослідженні було виявлено значну регіональну нерівномірність онкологічного навантаження, що потребує диференційованого підходу до організації онкологічної допомоги. Воєнний конфлікт суттєво порушив повноту реєстрації у ряді регіонів, що слід враховувати при перегляді даних за 2014–2024 рр. Результати дослідження можуть бути використані для розробки регіональних програм скринінгу та профілактики злоякісних новоутворень жіночої репродуктивної системи.